

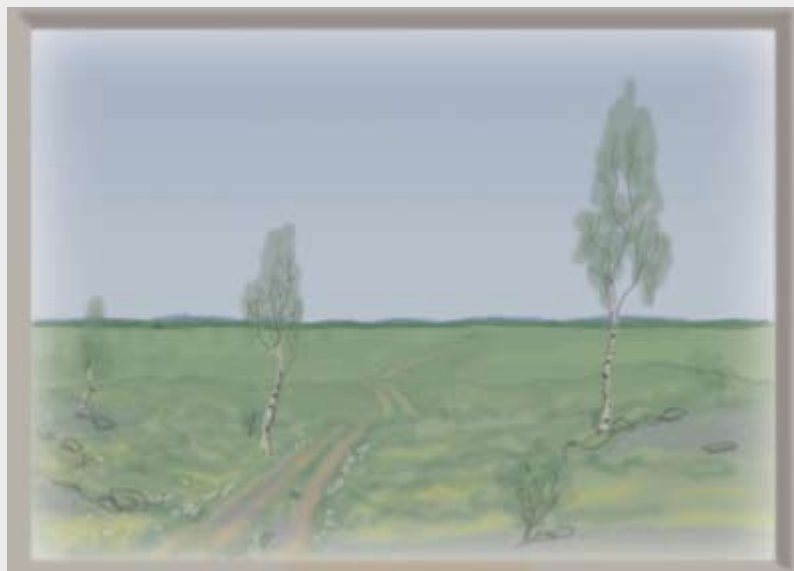
Länsstyrelsen
Värmland

Förebygga hedersrelaterat våld - Går det?

Medel till förebyggande verksamhet för ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld under 2004-2008

Länsstyrelsen i Värmlands län

PublNr 2008:26

FÖRORD

Hedersrelaterat våld och förtryck skiljer sig från övriga våldsformer genom dess kollektiva karaktär. Regeringen slår, i sin handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade, fast att det kan finnas fler förövare av båda könen och att offren kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. (Skr 2007/08:39).

Omfattningen av våld och förtryck i hederns namn är fortfarande ett relativt okänt begrepp eftersom det sällan rapporteras eller registreras som hedersrelaterat och rapporteringen har främst rört hedersmorden och inte det mer förekommande hedersrelaterade förtrycket. Det hot och förtryck som handlar om kränkningar, isolering och hot, slag, örfilar och knuffar.

Det är därför viktigt att arbeta förebyggande med både professionella hjälpare och de direkt berörda. Sedan 2003 har Länsstyrelsen i Värmland kunnat tilldela olika projekt medel som syftar till att arbeta förebyggande mot hedersrelaterat våld och förtryck. Värmland har haft många och olika projekt igång och minst fyra projekt pågår även under 2008.

Det behövs engagerade personer för att genomföra projekt speciellt när det kan vara svårt att direkt mäta resultatet i projekten och därför riktas ett stort tack till samtliga projektledare.

Isabel Persson, projektanställd kvinnofridssamordnare på Länsstyrelsen i Värmland, har gjort sammanställningen.

Karlstad i augusti 2008
Thomas Larsson
Socialdirektör

SAMMANFATTNING

Regeringens särskilda satsning mot hedersrelaterat våld och förtryck inleddes 2003 och den pågår ännu. En kartläggning gjordes 2004 i hela landet om omfattningen av det hedersrelaterade våldet och förtrycket. Länsstyrelserna i Stockholm, Skåne och Västra Götaland fick i uppdrag att ta fram skyddade boende till de utsatta och samtliga Länsstyrelser fick uppdraget att tilldela projekt medel för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

Länsstyrelsen i Värmlands län har erhållit sammanlagt 2,67 milj. kr till förebyggande åtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck som har utgått till 17 olika projektanordnare och 23 olika projekt under perioden 2003 - 2008 förutom de 6 länsövergripande utbildningssatsningar som gjorts.

En sammanställning har gjorts över projekten, dels innehållet i projekten och även en sammanställning över hur projektledarna uppfattar om projekten har "lyckats". Intervjuer har skett med samtliga projektledare utifrån en i förväg utskickad enkät.

Både myndigheter och frivilligorganisationer har varit projektägare. Medlen har gått till att bistå enskilda individer och grupper. Grupperna har varit både flickor och pojkar, kvinnor och män. Personer som arbetar med hedersfrågor har fortbildats och metodutveckling har skett. Ett resursteam har bildats i länet och länet har både generellt och specifikt fått fortbildning.

Projektledarna har redovisat många positiva lärdomar samtidigt som många har upplevt att de saknat stöd i den egna organisationen. Förvånansvärt är att så många delar av projekt eller hela projekt har implementerats i ordinarie verksamhet.

Eftersom förändringsprocesser tar tid bör det även fortsättningsvis utgå medel till exempelvis projekt som vänder sig till män samt olika återkommande utbildningssatsningar.

Länsstyrelsen i Värmland har tilldelat medel till många olika projekt riktade till olika aktörer och haft en spridning på både organisatorisk-, grupp- och individnivå.

INNEHÅLL

Förord	3
Sammanfattning	4
Bakgrund	7
Utvärdering av nationella insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck	8
Syfte och utgångspunkter	9
Metod och genomförande	9
Projekt - sammanställning	10
Typer av organisation	10
Upplysningsarbetet mot/för vem?	10
Kunskaps- och metodutveckling	10
Stärkande/förebyggande/attitydpåverkande för vissa målgrupper	11
Råd- och stödverksamhet till utsatta	11
Länsövergripande utbildningsinsatser	12
Resultat - sammanställning	13
Projektets genomförande	13
Om målet nås	13
Viktigaste aktiviteterna	13
Implementering i ordinarie verksamhet	14
Viktiga lärdomar	15
Övrigt	15
Går det att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck i Värmland genom olika projekt?	16
Fortsatt satsning i Värmland inom området hedersrelaterat våld och förtryck	18
Avslutade projekt	20
Pågående projekt	24
Länsövergripande utbildningsinsatser	26
Källor	28
Bilaga 1	29

BAKGRUND

Regeringens särskilda satsning mot hedersrelaterat våld och förtryck inleddes 2003 och den pågår ännu. Länsstyrelserna i Stockholm, Skåne och Västra Götaland fick i uppdrag att ta fram skyddade boende till de utsatta och samtliga Länsstyrelser fick uppdraget att tilldela projektmedel för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

För att få en heltäckande bild av hur många flickor/unga kvinnor som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld i Värmland gjordes en kartläggning av Länsstyrelsen i Värmlands län under hösten 2003. Resultatet av kartläggningen presenteras i rapporten **Låt oss lyssna...** i mars 2004.

Därefter har regeringen fattat beslut om att tilldela Länsstyrelsen i Värmlands län sammanlagt 2,67 milj. kr till förebyggande åtgärder mot s.k. hedersrelaterat våld och förtryck till 17 olika projektanordnare och 23 olika projekt under perioden 2003- 2008 förutom de 6 länsövergripande utbildningssatser som gjorts.

Dessutom har två projekt inte genomförts och inte heller erhållit beslutade medel – och en ansökan avslagits.

UTVÄRDERING AV NATIONELLA INSATSER MOT HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

De flesta nationella och länsövergripande regeringsuppdrag har haft ett kunskapshöjande syfte. Få projekt relativt sett har vänt sig till män/pojkar och målgruppen HBT-ungdomar (Mårald G., Ghazinour M., Hanberger A 2008).

De nationella uppdragen har främst bidragit till att sprida kunskap om hedersrelaterat våld som ett kulturellt och patriarkalt samhällsproblem samt att våldet strider mot internationell rätt.

Kunskaps- och kompetenshöjande projekt riktade till skola och socialtjänst har i varierad omfattning bidragit till ökad kunskap om hedersrelaterat våld.

Tillgången till skyddat boende har tillgodosetts.

I rapporten (Mårald G., Ghazinour M., Hanberger A 2008) framkommer att länsstyrelsernas handläggare upplever att det finns många lyckade projekt. Dessa kännetecknas främst av att projekten har fått uppmärksamhet, efterfrågats och uppnått projektmålen.

Under flera år har många projekt och insatser bedrivits för att motverka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Det är därför rimligt att sammanställa och utvärdera de olika projekt som varit både på nationell och lokal nivå.

Detta för att de goda kunskaper och erfarenheter som vunnits genom allt arbete som lagts ner i alla projekt kan tas till vara och komma fler tillgodo.

SYFTE OCH UTGÅNGSPUNKTER

Länsstyrelsen anser att det finns ett behov av att sammanställa de kunskaper, erfarenheter och resultat som finns inom de 23 olika projekt som beviljats utvecklingsmedel avseende förebyggande insatser mot hedersrelaterat våld (HRV) under 2004-2008. Länsstyrelsen har sammanställt erfarenheter och resultat från dessa projekt av främst två anledningar;

Nationellt - erfarenheterna i Sverige av förebyggande verksamheter mot HRV är bristfälliga och det gäller att beskriva och förvalta och dela med sig av de kunskaper och erfarenheter som trots allt finns.

Regionalt – de projekt som bedrivits i länet under 2004 – 2008 har eller kommer att avslutas. Kommunerna prioriterar inte förebyggande verksamhet mot HRV då det finns andra sociala frågor som berör ett större antal människor som anses viktigare. Projekten ingår inte i den befintliga verksamhet som bedrivs ute i kommunerna. Det finns fortfarande chefstjänstemän i Värmlandskommuner som ifrågasätter om det behövs några speciella kunskaper utöver de man redan har för att handlägga HRV.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Först gjordes en sammanställning över de projekt som erhållit medel samt en genomgång av de utvärderingar som skett på nationell nivå. Samtliga projekt som erhållit medel intervjuades med en i förväg utskickad enkät som underlag (Bilaga 1). Enkäten innehöll sju öppna frågor och samtliga tillfrågade besvarade den. Vid intervjuerna uppstod följdfrågor. Även de projekt som ej var avslutade besvarade enkäten och vid dessa intervjuer fick något projekt inspiration till att fullfölja och avsluta projektet.

PROJEKT - SAMMANSTÄLLNING

Projektmedel kunde sökas för projekt som syftade till att utveckla det enskilda samtalet hos flickorna, till gruppsamtal, till värdegrundsarbete, dels till föräldrautbildning, språkrör/kulturtolkar, gemensamma mötesplatser, att utveckla egna handlingsplaner, bygga upp kunskapsbanker och andra förebyggande åtgärder eller nya verksamheter.

Typer av organisation

Ungefär hälften av projektanordnarna är kommunala (8) och de övriga är ideella föreningar (6) och resterande är privata organisationer av olika slag (3). Ingen av projektanordnarna har sökt projektmedel i syfte att samverka, men har i sina projekt samverkat med andra både myndigheter och ideella i exempelvis utbildningsinslag (föräldra- och flickgrupper). Det framgick klart att projektledarna var engagerade och intresserade av att arbeta med frågan och lade säkert ner både mycket tid och engagemang för att starta, genomföra och avsluta projekten.

Upplysningsarbetet mot/för vem?

Av de 23 projekt som har pågått och pågår har majoriteten, 21, som syfte att medvetandegöra allmänhet/personal/ungdomar och endast två har medvetandegörande upplysningsarbete riktat mot vissa religiösa/etniska grupper.

Kunskaps- och metodutveckling

Tre projekt (Säffle och Hagfors kommun, Kvinnojouren Eva) syftade till att fortbilda den egna personalen inom organisationen om hedersrelaterat våld och förtryck och Länsstyrelsernas fortbildning av nyckelpersoner riktar sig till hela länet.

Intressant att nämna är de projekt som handlar om metodutveckling inom olika delar av skolan. Båda har riktat sig till i första hand den egna arbetsgruppen/personalen och i andra hand även andra intresserade. Det är Klaraborgs spo:s projekt om att för skolpsykologer hitta verktyg för att utreda barn/ungdomar med flerkulturell bakgrund och Folkuniversitetets metodmaterial att använda i SFI-undervisningen.

Stärkande/förebyggande/attitydpåverkande för vissa målgrupper

Värmland har projekt som riktar sig direkt till flickor i flickgrupper (IQF, Kvinnojouren Eva och Linneagruppen). Det har ibland varit svårt att få till grupperna och att få flickorna att komma regelbundet. I länet finns det också projekt som riktar sig till mammor (Föräldrafamnen) och till föräldrar (Forshaga kommun). Frödingskolan har tagit ett helhetsgrepp och har med sitt Emiliaprojekt involverat föräldrar och ungdomar i olika gruppering.

RFSL har vänt sig till HBT-ungdomar och ett projekt har vänt sig till samtliga ca 700 ungdomar i årskurs 1 på gymnasiet (Sundsta) i värdegrundsfrågor. Den Bosniska Islamiska kulturella föreningen har gjort en skrift om hedersrelaterat våld och förtryck som de sedan använt sig av i studiecirkelar.

Råd- och stödverksamhet till utsatta

Det är glädjande att kunna skriva att Värmland numera också har en rådgivning Stella för flickor utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck (Mångfaldscentrum). I samband med att Elektra tillsammans med deras verksamhet Sharafs hjältar besökte Värmland uppmärksammades behovet av en rådgivning för flickorna utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Rådgivningen riktar sig till hela länet och ett samarbetsavtal har redan skrivits med Karlstads kommun.

Länsövergripande utbildningssatsningar

Förutom den temaserie om Heder som genomfördes redan 2004 har Länsstyrelsen haft riktade seminarier till de som är/var projektanordnare och utbildning anordnades av Länsstyrelsen för socialtjänsten, familjeterapeuter och personal som arbetar med ungdomar. Den utbildningssatsning som Länsstyrelsen gjort för att skapa ett Resursteam i Värmland hade inte kunnat genomföras utan ett samarbete mellan flera Länsstyrelser.

Samtliga seminarier har varit i samarbete med annan aktör och det har även bidragit till att målgruppen har vidgats.

Slutsatsen blir att medel för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck har använts på ett brett sätt. Det har gått till att bistå enskilda individer och grupper. Grupperna har varit både flickor och pojkar, kvinnor och män. Personer som arbetar med hedersfrågor har fortbildats och metodutveckling har skett. Ett resursteam har bildats i länet och länet har både generellt och specifikt fått fortbildning. De olika projekt som har varit och är har kompletterat varandra på ett för Värmland berikande sätt.

RESULTAT – SAMMANSTÄLLNING

Projektanordnarna besvarade frågor som beskrev om projektet hade genomförts, om målen uppnåtts, viktigaste aktiviteterna, vad som hade implementerats i ordinarie verksamhet och viktiga lärdomar av projekten. Dessutom fanns det en övrig öppen fråga.

De som tillfrågats är förutom projektledarna för avslutade och pågående projekten också projektledaren för de projekt som genomförts som utbildningssatsningar i länet, vilket innebär att samtliga 23 projekt finns med i resultatet.

Projektens genomförande

Samtliga projekt som är avslutade är även genomförda. För ungefär en fjärdedel av projekten genomfördes förändringar under tiden som projekten pågick för att ha möjlighet att slutföra projekten.

Om målet nåddes

Alla utom ett projekt uppnådde de mål de uppgett i ansökan. Några av projekten uppnådde positiva kringeffekter såsom samverkans effekter eller fler insatser än beräknat gjordes.

Ett exempel är att Sundstagsgymnasiet i Karlstad inom sitt projekt även fick möjlighet att fortbilda pedagogisk personal och så tillföra ytterligare verktyg för att skapa mottryck.

Viktigaste aktiviteterna

Utbildning/Handledning/Kunskapsinhämtning som skedde både i de projekt som var direkta utbildningsinsatser till personal och de där kunskapen inhämtades i cirkelform av deltagarna var viktiga aktiviteter i projekten.

Kunskapsinhämtningen gjorde att deltagarna vågade ställa frågan då de var trygga i sin kunskap.

Utan projektet hade inte RFSL Värmland kunnat satsa på utbildning i hedersrelaterat våld och förtryck.

Samverkan/Samarbete/Processer var nästa grupp av aktiviteter som var viktiga i projektet. Samarbete mellan myndigheter för att genomföra studiecirklar upprättades och processer om förändring startades.

Processen har även funnits hos projektledarna som genom att få genomföra projekten har haft möjlighet att fortbilda sig och andra.

Implementering i ordinarie verksamhet

Förvånansvärt många projekt finns implementerade helt eller delvis i den ordinarie verksamheten.

Resursteamet Heder finns och verkar genom rådgivning och fortbildning.

Modeller som använts har överförts till andra områden och på så sätt implementerats.

Boken Heder används i SFI-undervisning och fler SFI-anordnare har haft möjlighet att ta del av den och fått handledning för att använda den.

Den kunskap som Klaraborgs spo i Karlstad tog fram med sin kunskapsbank och sitt föreläsningsunderlag är viktig för att gruppen barn med dubelspråklig bakgrund förstås utifrån sina förutsättningar så att rätt hjälp kan erbjudas.

Flera projekt tar upp resursfrågan – att implementering inte kan ske med befintliga resurser utan för att projekten ska kunna fortleva behövs ytterligare projektmedel via Länsstyrelsen.

Viktiga lärdomar

I Forshaga har erfarenheterna från den första studiecirkeln gjort det lättare med nästkommande cirklar och också att mötet mellan invandrarföräldrar och representanter för olika myndigheter i cirkelform har underlättat för andra kontakter. Att i cirkelform diskutera barns värde gav kringeffekter som överfördes till skolverksamheten.

Linneagruppen i Säffle har gett kringeffekter. Förutom att fler vill vara med har deltagarna börjat på andra gruppaktiviteter.

Kvinnojouren Eva i Arvika som i sitt projekt ökade kompetensen hos jourkvinnorna tyckte att den viktigaste var att de fått kunskap om vilka fler i samhället som arbetade med problematiken.

Mamma Daiah projektet vill framhålla att allt tar tid och att tiden i sig ”verkar” och att det tar tid att bygga tillit mellan människor. Projektet har idag tankar på att även starta en mansgrupp eftersom efterfrågan har uppkommit.

Övrigt

Många projektanordnare uppfattar att de haft lite eller inget stöd av andra i den egna organisationen utan framhåller det stöd de fått av Länsstyrelsens socialkonsulent Lillemor Brantefors för att kunna fullfölja projekten.

Problemet med att det oftast är några få aktiva som driver arbetet framåt i en förening påtalades av islamiska bosniska föreningen.

Emilia projektet på Frödingsskolan har på grund av sin framgång blivit uppmärksammat nationellt. Projektet har genom att vända sig till både föräldrar och pojkar och flickor fått en stor genomslagskraft och den formen av träffar är nu efterfrågade även bland föräldrar utan invandrarbakgrund.

Genom att Elektra besökte Värmland framkom behovet och underlag för en rådgivning riktad till flickorna, därav den nystartade rådgivningen Stella.

GÅR DET ATT FÖREBYGGA HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK I VÄRMLAND GENOM OLIKA PROJEKT?

Värmland är ett län som består av 16 kommuner och i den kartläggning som genomfördes inom området kvinnofrid 2007 framgick att endast 6 kommuner av 16 hade haft ärenden under året där hedersrelaterat våld och förtryck ingick. Det har skett en ökning sedan kartläggningen 2004. Det kan vara att socialtjänstens kunskap har ökat, de utsatta känner större trygghet i att anmäla och/eller att det hedersrelaterade våldet och förtrycket har ökat.

I frågan som ställdes angående kompetensutveckling efterfrågade socialtjänsterna fortbildning inom området hedersrelaterat våld och förtryck. Flera av ovanstående projekt har innehållit kompetenshöjande åtgärder och det är bör vara Länsstyrelsens avsikt att även fortsättningsvis bistå länet med kompetensutveckling inom området.

Att förebygga och förändra/utveckla tar tid och det behövs satsningar på flera olika nivåer. Värmland har haft en bredd i de olika projekt som funnits och finns. Däremot har få projekt i Värmland, precis som i övriga landet, riktat sig till män/pojkar.

Rydin (2007) beskriver de framgångsfaktorer som behövs för att få en effekt som varar över tid. De är: den goda processen, som gör att alla som berörs känner sig delaktiga. Milstolpar, som tydliggör vilka beslut som tas, och som man inte backar från. Bakomliggande faktorer som orsakar att problem uppstår. Alla anledningar man har att inte göra vad man sagt och att man tar dessa på allvar och successivt åtgärdar dem. Uppföljningar är grunden för att få saker att hända. Mandat, vilket innebär det utrymme förändringsledaren har att fatta och fullfölja.

I de 23 projekt som Länsstyrelsen har beviljat medel till syns tydligt den goda processen i projekten däremot har inte alla känt att deras egna or-

ganisationer varit delaktiga eller att de haft stöttning i den egna organisationen. Projektledarna har saknat mandat i den egna organisationen och även saknat handledning i den egna organisationen. Handledningen har Länsstyrelsen stått för. Att sakna utrymme att reflektera över problem eller framgångar i den egna organisationen kan göra att problemen inte åtgärdas och framgången inte sprids vidare i organisationen.

Trots att det är svårt att hitta medel i den egna organisationen för att implementera det som startats i projektform har relativt många projekt ändå implementerats helt eller delvis i den egna organisationen. I större utsträckning delar av projekt snarare än helheten.

Det finns en vilja och ett engagemang för att driva projekt inom området och Länsstyrelsen får förfrågningar om att starta upp nya projekt kontinuerligt.

För att genomföra projekt behövs det engagerade personer som i sin tur behöver stöttning och handledning antingen inom den egna organisationen eller av Länsstyrelsen. Projektens inverkan på området hedersrelaterat våld och förtryck är kanske i många fall inte mätbart på kort sikt utan kan komma att påvisas när det gått en längre tid.

De flesta kunskapshöjande projekten har enligt projektledarna haft en god kunskapsspridande effekt förutom de projekt som inte hade någon form av uppföljande insatser. Det är värdefullt att nämna att projektledarna nämner att kunskap sprids bäst i dialog/seminarieform istället för en punktinsats med enbart föreläsning.

Det är projekt som får genomslagskraft och lyfts upp som blir de "lyckade" projekten för omvärlden men det är viktigt att komma ihåg att projekt kan göra skillnad för den enskilda människan utan att utåt sett vara "lyckat". Att få en mötesplats att gå till, att få ventilera en fråga, att kanske få svar på en annan fråga, att få möta människor i samma situation, att inte bli ifrågasatt eller uttittad kan göra att nya tankar föds eller nya kontakter knyts och det är förebyggande arbete.

Eftersom hedersrelaterat våld och förtryck ingår i området Kvinnofrid enligt regeringens handlingsplan (Skr 2007/08:39) bör Länsstyrelsen även fortsättningsvis kunna samordna viss del av den kompetenshöjande insatsen i länet samt även fortsättningsvis ha en stödjande och rådgivande funktion i länet.

Det som saknades tydligt i många av projekten var stöttning och tid till reflektion i den egna myndigheten. Länsstyrelsen fyllde en viktig roll för de olika projekten och vid uppföljningen synliggjordes behovet ytterligare av att reflektera för att kunna gå vidare och exempelvis slutföra projektet eller starta upp ett nytt projekt.

Den sammanställning som gjorts över projekten i Värmland ska återföras till projekten och i anslutning till det kommer det även att vara en kompetenshöjande insats.

FORTSATT SATSNING I VÄRMLAND INOM OMRÅDET HEDERSRELATERAT VÅLD OCH FÖRTRYCK

Länsstyrelsen anser att ett av de områden som fortsättningsvis bör prioriteras är projekt som vänder sig till män/pojkar både i kompetenshöjande samt rådgivande syfte. Ett annat är att utarbeta och praktiskt använda sig av metoder, planer och rutiner anpassade till utsatta för det hedersrelaterade våldet och förtrycket.

Länsstyrelsen bör även fortsättningsvis ha en samordnande roll för Resursteamet Heder samt spetsutbilda nya team för att hålla kunskapen aktuell och kunna sprida den till fler myndigheter och kompetenser. Resursteam Heder har idag en handledande roll för länets olika myndigheter. Det finns även handböcker utgivna av olika Länsstyrelser som är aktuella för området.

AVSLUTADE PROJEKT

Gymnasieförvaltningen i Karlstad Sundsta/

Älvkullegymnasiet beviljades 2005 medel i bidrag till attitydpåverkande insatser. 2005 beviljades ytterligare medel. Syftet med projektet var att erbjuda elever och personal redskap och kunskaper som skapar ett mottryck till hedersrelaterat våld.

Kvinnojouren Eva i Arvika beviljades 2005 medel till att anordna gruppsamtal med pojkar och flickor samt bedriva föreläsungsverksamhet och därmed öka kunskapen hos jourkvinnorna om hedersrelaterat våld. 2005 beviljades ytterligare medel till pågående projekt avseende attitydpåverkande insatser.

Stiftelsen Folkuniversitetet i Karlstad beviljades 2005 medel att bilda ett nätverk mellan SFI-lärare i Värmland och få en uppfattning om hur problemområdet hedersrelaterat våld tas upp i SFI-undervisningen. 2005 beviljades Folkuniversitetet medel för att fortsätta bilda nätverk mellan SFI-lärare samt skapa en kunskaps- och expertbank på området. 2006 beviljades medel för att utveckla befintligt undervisningsmaterial om hederskultur och hedersförtryck. Den övergripande målsättningen var att samtliga pedagoger i Värmland som arbetar med svenska som andraspråk skall få ta del av materialet.

Barn- och ungdomsförvaltningen Karlstad Klaraborgs

spo beviljades 2005 medel till attitydpåverkande insatser. Syftet var att öka kompetensen hos psykologerna inom Klaraborgs spo och att kunna bygga upp en kunskapsbank inom utredning av barn och ungdomar med flerkulturell bakgrund och att i slutfasen sprida erfarenheter till utredande skolpsykologer i Värmlands län. 2005 beviljades medel till utbildningsinsatser för personal.

Bosniska islamiska kulturella föreningen 2006 beviljades medel till att anordna studiecirklar kring islamisk syn på hedersrelaterat våld i samarbete med Hazim Gurda och studieförbundet Sensus för att skapa ökad respekt och förståelse mellan muslimer och det svenska samhället. 2007 beviljades ytterligare medel för att anordna studiecirklar kring islamisk syn på hedersrelaterat våld – Tradition inte religion.

Föreningen Föräldrafamnen beviljades 2005 medel till gruppaktiviteter för mammor med kurdiskt ursprung, som inte arbetar och studerar. Mammorna är isolerade, otrygga och har inte sällan sviktande hälsa. Verksamheten går under namnet "Mamma Daiah". 2007 beviljades fortsatt stöd för Mamma Daiah projektet.

AVSLUTADE PROJEKT

Forshaga kommun beviljades 2005 medel till attitydpåverkande insatser. Syftet med projektet skulle vara att stärka föräldrarnas roll i barnens utveckling samt förbättra deras kunskap om det svenska samhället. De skulle även påbörja ett värdegrunds- och jämlikhetsarbete och bl. a fokusera på mans- och papparoll och kvinnoyn i samhället.

Elektra samt deras verksamhet Sharafs hjältar besöker skolor i Värmland Under 2007 möjliggjorde Länsstyrelsen att Elektra samt Sharafs hjältar besökte olika skolor i Arvika och Karlstad. De hade även möjlighet att träffa föräldrar på båda orterna.

Internationella Qvinnoföreningen beviljades 2005 medel för att anordna tre dialoggrupper för tjejer på högstadies- och gymnasieskolor i Karlstads kommun. Syftet var att öka kontakterna mellan svenska tjejer och tjejer med utländsk bakgrund. Tjejerna skulle få tillfälle att mötas utanför skolan på ett naturligt sätt. 2006 beviljades ytterligare medel till att vidareutveckla pågående verksamhet som heter Hildur. 2007 beviljades medel för att anordna två konferenser.

IFO-personal, socialtjänsten Säffle beviljades 2007 medel för fortbildning och studieresa för IFO-personal i Säffle kommun inom området förebygga hedersrelaterat våld.

Mellansvenska Länsstyrelseregionen kompetensfortbildning under 2007 för att bilda ett länsövergripande resursteam heder. Utbildningssatsningen omfattade fem län och sex utbildningsdagar. Sammanlagt 12 nyckelpersoner utbildades för Värmland.

Socialnämnden i Hagfors kommun beviljades 2007 medel för att fortbilda kommunanställda kring hederskulturer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Elektra Show 2007 bjöd Länsstyrelsen projektanordnare (heder) samt länets flyktingsamordnare att delta på föreställningen Elektra Show som visades i Karlstad och Arvika.

PÅGÅENDE PROJEKT

Mångfaldscentrum beviljades 2007 medel för att genomföra en projektering avseende en rådgivning för flickor utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck i Värmland och därefter beviljades Mångfaldscentrum medel för en ideellt driven råd- och stödverksamhet för flickor och kvinnor mellan 13-24 år som lever under hedersrelaterat våld och förtryck i Värmland. Rådgivningens syfte är att arbeta mot förtryck och våld i hederns namn samt att synliggöra alla dess former. Rådgivningen ska stå på flickans/kvinnans sida samt stödja henne. Rådgivningen kan även fortbilda personal inom grundskolan.

Säffle kommun beviljades 2007 medel för att starta samtalsgruppen "Linneagruppen" för flickor i attitydpåverkande arbete inom hedersrelaterat våld och förtryck.

RFSL Värmland beviljades 2006 medel för att starta självhjälpgrupper för homo- och bisexuella samt transpersoner som utsatts för våld i hemmet .

Barn- och ungdomsförvaltningen i Karlstad

Frödingskolan beviljades 2005 medel till attitydpåverkande insatser för elever och deras föräldrar på Frödingskolan. Verksamheten går under namnet Emiliaprojektet. Frödingskolan beviljades 2006 medel till attitydpåverkande insatser i förebyggande syfte. Syftet med projektet var att i ett tidigt skede stödja unga flickor och pojkar som var bärare av flera kulturer och att stärka ungdomarnas självkänsla och ge dem rättigheter om deras rättigheter. Projektets syfte var även att höja kompetensen hos personal som kommer i kontakt med hedersrelaterat våld. 2007 beviljades Frödingskolan ytterligare medel i fortsatt stöd till "Emiliaprojektet" för 2007-2008.

LÄNSÖVERGRIPANDE UTBILDNINGSSATSER

Länsstyrelsens kompetensutvecklingsserie – Tema Heder

Under 2004 genomförde Länsstyrelsen i samarbete med region Värmland en serie om 5 temadagar.

Föreläsning på temat Skam Svenska föreningen för familjeterapi i samarbete med Länsstyrelsen genomförde en heldagsföreläsning om Skambegreppet.

Resursteam Heder – Mellansvenska länsstyrelserregionens spetskompetensutbildning om hedersrelaterat våld Under 2007 genomförde Länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Värmland, Västmanland och Örebro län en gemensam spetskompetensutbildning för att ett 10-tal nyckelpersoner i varje län som, efter sin utbildning på sammanlagt 6 heldagar, skulle kunna ge råd och stöd till de personer som arbetar med eller på annat sätt kommer i kontakt med ungdomar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck.

Projektanordnarseminarier Länsstyrelsen genomförde två heldagsseminarier för projektanordnarna inom området hedersrelaterat våld och förtryck i länet där de fick tillfälle att ta del av varandras projekt samt få stöd.

Utbildningsdag för Socialtjänsten i länet

Länsstyrelsen anordnade 2006 en utbildningsdag för Socialtjänsten som innehöll fortbildning inom området handläggning av ärenden rörande hedersrelaterat våld och förtryck.

Seminarium om hedersrelaterat våld och homo- och bisexualitet I samarbete med Länsstyrelsen, Karlstads Universitet samt Frödingskolan i Karlstad genomfördes 2006 en halvdags utbildning som vände sig till personal som arbetar med ungdomar i Värmland.

KÄLLOR

Lillemor Brantefors, socialkonsulent Länsstyrelsen Värmland

Ghazinour M., Hanberger A., Mårald G. (2007): *Stödinsatser för förövare – en utforskande undersökning*. Delrapport III från den nationella utvärderingen av regeringens insatser mot hedersrelaterat våld. Umeå Center for Evaluation Research, Umeå Universitet

Hanberger A., Wikström E., Ghazinour M., (2006): *Regeringens insatser mot hedersrelaterat våld – en utvärdering om samverkansprojekt delrapport I*. Umeå Center for Evaluation Research, Umeå Universitet

Mårald G., Ghazinour M., Hanberger A (2008): *Nationella, länsövergripande och lokala insatser mot HRV hedersrelaterat våld 2003-2007*, delrapport 4 från den nationella utvärderingen av regeringens insatser mot HRV. Umeå Center for Evaluation Research, Umeå Universitet

(Skr 2007/08:39) Regeringens skrivelse 2007/08:39 *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer.*

Länsstyrelsen i Skåne län (2008): *Förstudie inför utbildningsåtgärder*

Länsstyrelsen i Örebro län (2007): *Slutrapport för projektet "Mellansvenska länsstyrelserregionens spetskompetensutbildning om hedersrelaterat våld"*

Rydin A.(2007): *Rätt förändring - på rätt sätt* Stockholm: LiberAB

BILAGA 1

Frågeställningar

1. Har ni lyckats genomföra projektet såsom planerat enligt det som Länsstyrelsen gav ekonomiska medel till?
2. Har ni lyckats uppnå målen som ni skrev i projektansökan?
3. Om inte – Varför?
4. Ange de viktigaste aktiviteter som ni genomfört inom projektet
5. Vad har implementerats i den ordinarie verksamheten och hur?
6. Vad har ni lärt er av projektet – positivt – negativt?
7. Något annat som ni vill rapportera eller tillägga

Länsstyrelsen
Värmland

LÄNSSTYRELSEN I VÄRMLANDS LÄN

Våxnäsgatan 5

651 86 Karlstad

054-19 70 00

www.s.lst.se